

زمانی
برای

مسئولیت‌پذیری

اردو و اردو‌گاه‌های آموزشی در یک نگاه

سید میثم موسوی

مرتضی مجدفر

تصویرگر

می‌شود که در آن جمعی از پیشاهنگان، دانش‌آموزان یا ورزشکاران، برای تمرین و تفریح گرد هم می‌آیند. از اردو، علاوه بر مکانی برای آموزش مهارت‌های زندگی و محیطی برای حس مسئولیت‌پذیری و دوست‌یابی، به‌عنوان یکی از روش‌های مؤثر و مهم در به‌روزرسانی دانش، توانش و بینش دانش‌آموزان نام برده شده است. هم‌زمان با اختصاص این شماره از مجله رشد مدرسه فردا به موضوع اردو، نگاهی متفاوت به اردو و اردوهای آموزشی داشته‌ایم.

هدف از تشکیل اردو چیست؟

- شناخت، پرورش و هدایت استعدادها، توانمندی‌ها و علاقه‌ها
- بازی و تفریح
- شرکت در ورزش یا سرگرمی‌های موردعلاقه
- برقراری ارتباط مثبت و پایدار با گروه‌های هم‌سن و بزرگ‌سال
- تقویت مهارت‌های علمی و مدرسه‌ای (مانند کمک به پرورش مهارت حل مسئله و بهبود روش‌های انجام تکالیف)
- پرورش ویژگی‌ها و خصوصیات مثبت و مهارت‌های زندگی از طریق تجربه‌های علمی باهم‌زیستن (یا با هم در طبیعت زیستن)
- شرکت در پروژه‌های خدماتی مفید و دیگر فعالیت‌هایی که در ایجاد ویژگی‌های شخصی و مثبت و حس مسئولیت‌پذیری اجتماعی به آن‌ها کمک

سر آغاز

اردو به فعالیتی آموزشی تربیتی اطلاق می‌شود که گروهی از دانش‌آموزان، تحت نظارت مربیان خود و با هدف‌ها و برنامه‌های خاص آن را سازمان‌دهی می‌کنند و در فضایی خارج از محیط کلاس و تا حد امکان در دامن طبیعت برگزار می‌شود.

اردو کلمه‌ای است برگرفته از زبان ترکی به معنای محل لشکر، سپاه، گروه و جمعی از سپاهیان، که با تمام لوازم به محلی فرستاده می‌شوند. اردوگاه نیز به جای اردو، لشکرگاه و محلی گفته می‌شود که جمع کثیری از سپاهیان با فرماندهان خود، به‌طور موقت در آنجا اقامت و خیمه‌ها یا چادرهای بسیاری برپا می‌کنند. البته اردو زبانی از خانواده زبان‌های هند و ایرانی هم هست که در پاکستان، افغانستان و هند، بخشی از مردم به آن سخن می‌گویند.

ارتباط این اردو با آن اردو هم خیلی جالب است. **نادرشاه** هنگام لشکرکشی به سرزمین هند، به دانشمندان دربار دستور داد زبانی ابداع کنند که نیازهای اولیه اردو یا همان لشکر را هنگام گفت‌وگو و رودررو شدن با مردم محلی برآورده کند. ادیبان با استفاده از واژه‌های مشترک فارسی، ترکی، عربی و هندی، پایه‌های ابتدایی زبانی را بنیان گذاشتند که به مرور و در طول سالیان دراز، به زبان فعلی اردو تبدیل شده است.

اما در سال‌های اخیر، به‌ویژه بعد از ورود مفاهیم مرتبط با پیشاهنگی به کشورمان، اردو به محلی گفته

- می‌کنند.
- افزایش حس مسئولیت‌پذیری، تعاون و همکاری اجتماعی
- غنی‌سازی برنامه‌های درسی و اوقات فراغت

چند نوع اردوی آموزشی داریم؟

اردو می‌تواند بر اساس مدت، یک‌روزه یا چندروزه باشد. همچنین، بر اساس موقعیت، می‌تواند درون‌مدرسه‌ای، درون یا برون‌شهری، درون یا برون‌استانی و برون‌مرزی، و بر اساس مکان نیز ساکن یا متحرک باشد. ولی اردو بر اساس موضوع ممکن است شامل یکی از این انواع باشد:

- ورزشی
- فرهنگی، هنری
- قصه‌گویی و قصه‌خوانی
- مطالعه کتاب (کتاب‌خوانی)
- امدادی
- سیاحتی (گردشگری)
- زیارتی
- بهداشتی
- درسی (اردو برای فعالیت‌های یادگیری)
- رزمی‌نظامی
- میهن‌شناسی
- گردش‌های دسته‌جمعی هدف‌دار یا تفریحی
- جانورشناسی
- طبیعت‌شناسی
- ساخت‌وساز (تعمیر، نوسازی و بازسازی)

ساختمان‌های مورد استفاده در مناطق محروم

- تولیدی (ساخت اسباب‌بازی و وسایل آزمایشگاهی)
- همه‌چیز درباره خودم
- روزنامه‌نگاری و مهارت‌های نوشتن
- اردوهای آموزشی باشگاهی

اردوی آموزشی برای

اصلاح ناسازگاری‌های اجتماعی

در برخی از کشورها، از طریق بعضی نهادها و سازمان‌ها و با همکاری آموزش و پرورش، برای اصلاح ناسازگاری‌های اجتماعی دانش‌آموزان، اردوهای آموزشی برگزار می‌شوند. مثلاً در کشور ما، سازمان راه‌آهن ایران، برای اصلاح رفتار بچه‌های حاشیه خطوط راه‌آهن در زمینه پرتاب سنگ به قطار، با برگزاری اردوهای آموزشی تفریحی، آن‌ها را در سفرهای یک‌روزه، با قطار به اردوگاه‌های آموزشی راه‌آهن برد و همراه با تفریح و نیز دادن هدیه‌هایی به آن‌ها، درصدد اصلاح رفتارشان برآمد. همچنین، از طریق همکاری مشترک پلیس و آموزش و پرورش، اردوهای فراوانی در کشورمان برگزار شده‌اند.

نقش بچه‌ها در تدوین برنامه‌های اردویی

برای برنامه‌ریزی اردوها، رسم بر این است که مسئولان برپایه اردو، از والدین، مربیان و در یک کلام آدم‌بزرگ‌ها، نظرسنجی می‌کنند. ولی امروزه دخالت‌دادن نوجوانان در تدوین برنامه‌های اردوهای آموزشی و نیز برگزاری جلسه با آنان، پیش از برگزاری

اردوی آموزشی باشگاهی یعنی چه؟

در بعضی کشورها، اردوهای آموزشی دانش‌آموزان در قالب باشگاه‌های گوناگون شکل می‌گیرند: مانند باشگاه هنر (موسیقی، نمایش‌نامه، شعرخوانی و...)، باشگاه رایانه، باشگاه علوم (ریاضیات، زبان، نجوم، جغرافیا و...)، باشگاه آشپزی، باشگاه خیاطی و باشگاه خدمات اجتماعی.

اردوگاه‌های دانش‌آموزی ایران

در حال حاضر برای دانش‌آموزان ایرانی ۲۶۵ اردوگاه دانش‌آموزی ساخته شده‌اند که از این تعداد چهار اردوگاه کشوری هستند (شهید باهنر تهران، میرزا کوچک‌خان رامسر، شهیدرجایی یا باغ‌رود نیشابور و شهید بهشتی اصفهان). بقیه استانی، شهرستانی و منطقه‌ای هستند.

یک نکته

امروزه در برخی از کشورها اردوی آموزشی دانش‌آموزان را به همراه پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌های آنان برگزار می‌کنند. آن‌ها برای بچه‌ها قصه می‌گویند و از تجربه‌هایشان حرف می‌زنند. بچه‌ها هم از فناوری‌های جدید و دانستنی‌های خود برای پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌ها سخن می‌گویند. با جست‌وجو در فضای مجازی، وب‌گاه‌های مختلفی از کشورهای جهان و مؤسسات آموزشی را می‌توان دید که در زمینه اردو فعالیت می‌کنند و برای کسب تجربه و اقتباس ایده و روش می‌توانند سودمند باشند.

کانال، گروه و وبلاگ فردی، کلاسی و مدرسه‌ای در اردوها

در تهران و برخی از شهرستان‌ها، به چند مدرسه برای هر اردویی که تشکیل داده‌اند، وب‌نوشت یا کانال و گروهی در فضای مجازی مهیا کرده‌اند که مسئولان و دانش‌آموزان، قبل از اردو یا در روزهای اردو و بعد از آن، نظرات، پیشنهادهای و خاطره‌های خود را در آنجا می‌نویسند.

پی‌نوشت

1. IGI2

اردو، عادی شده است.

چه نهادهایی اردوی آموزشی برگزار می‌کنند؟

- مدرسه‌ها
- مسجدها (در کشورهای دیگر کلیساها و انجمن‌های مذهبی)
- شهرداری‌ها
- شوراهای محلی (محل، روستا، شهر و استان)
- سازمان‌ها و تشکل‌های دانش‌آموزی (در ایران امور تربیتی، سازمان دانش‌آموزی، بسیج، هلال‌احمر، پیشتازان و فرزنانگان)
- فرهنگ‌سراها، خانه‌های فرهنگ و خانه‌های جوانان
- شرکت‌ها و ادارها برای فرزندان کارکنان خود
- کانون‌های اصلاح و تربیت
- کانون‌های فرهنگی و تربیتی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و...

مهم‌ترین ویژگی اردوهای دانش‌آموزی، برای هر منظور و از طرف هر نهاد یا بخشی که آن‌ها را تشکیل داده باشند، آموزشی بودن آن‌هاست. شرکت‌کنندگان در اردو، یادگرفتن را به معنای واقعی کلمه و همراه با لذت فراوان تجربه می‌کنند.

اردو در مدرسه

امروزه در برخی کشورها، به دلیل پرهزینه بودن و مشکلات برپایی اردوهای خارج از مدرسه، برخی از اردوها را درون مدرسه برگزار می‌کنند. سالن اجتماعات مدرسه‌ای را تصور کنید که در گوشه گوشه آن چادرهای اردو برافراشته شده‌اند و دانش‌آموزان درون آن زندگی اردویی را تجربه می‌کنند. در سال‌های اخیر، در ایران هم مدرسه‌های زیادی این‌گونه اردوها را تجربه کرده‌اند.